

HARD WERKEN IN JE EIGEN PARADIJS

Drie Wageningse studenten gaan een langoestenkwekerij op de Filippijnen beginnen. Dat ambitieuze plan ontstond op stage. 'Ik heb geen zin om milieueffectrapportages van de Betuwelijn te maken. Hier kan ik aan mijn idealen werken en hebben mijn inspanningen meer effect', vertelt Peter van der Werf. Met hun businessplan doen de vrienden begin december mee aan de finale van een internationale wedstrijd, de BiD Challenge.

door YVONNE DE HILSTER, foto's MEL JAEGGY

Langoesten zijn een soort kreeften met tentakels in plaats van scharen en in Azië een delicatessen. Maar de populatie staat onder druk. Het marktmechanisme zorgt dan voor een vicieuze cirkel. Die kun je verbreken door ze duurzaam op land te kweken vanuit een eitje, en dan op te laten groeien in zee', vertelt Bouke Batema.

De student Bos- en natuurbeheer is met twee vrienden bezig een langoestenkwekerij op de Filippijnen op te zetten. Het idee komt van zijn vrienden Jonah van Beijnen, student Tropische biologie en visliefhebber, en milieukundestudent Peter van der Werf; net als Bouke van de lichting 2000. 'We kregen het idee om een bedrijf te beginnen toen Jonah en ik op stage waren in Thailand en nadachten over onze toekomst', vertelt Van der Werf. 'Milieuproblemen kun je, denken we, het beste bedrijfsmatig aanpakken. Want als je bij een ngo een projectvoorstel indient, gaat soms na vier jaar de geldkraan weer dicht.'

De langoestenkwekerij moet op het Filippijnse eiland Palawan komen. Van Beijnen en Van der Werf leerden het kennen toen Van Beijnen er een afstudeervak over boskikkers deed en Van der Werf hem opzocht. Ze werden verliefd op het eiland. Het is er rustig, ontspannen en groen met echte bountystanden. Palawan geldt ook als het laatste ongerepte eiland van de Filippijnen, en tropische cyclonen komen er niet. De meeste onderzoekers en handelaren spreken er bovendien goed Engels, al gaan de Wageningers ook het lokale Tagalog leren.

DUURZAME TEELT

Voordeel van het eiland is verder dat de lokale overheid duurzame productie stimuleert, zegt Van der Werf. 'We willen ook plaatselijke vissers in dienst nemen om de beesten te verzorgen. En we stoppen vijf procent van onze winst in een duurzaamheidsfonds, voor heruitzetting, gebiedsontwikkeling en milieueducatie. Voor mij is dat het belangrijkste uitgangspunt. Ik haal geen voldoening uit niet-duurzaam produceren.'

Om hun idee vorm te geven volgden Van der Werf en Van Beijnen begin dit jaar een vak bij prof. Wim Hulsink en prof. Hans Dons, beiden hoogleraar bij de leerstoelgroep Bedrijfskunde. In het vak over ondernemerschap werk je een idee uit tot businessplan. Een week na afloop presenteerden ze het resultaat ook op een wedstrijd voor businessplannen bij het Studenten Ondernemers Centrum (StOC). Toen vroegen ze Batema – ook visliefhebber – hun team te komen versterken. Die zei direct ja. 'Soms komt er iets op je pad dat je niet aan je voorbij kunt laten gaan.'

Op de StOC Business Challenge scoorde het drietal goed. 'Het plan is goed vanwege het idee en de mensen', zegt Dons, hoogleraar Entrepreneurship in life sciences. 'Ze vormen een team, vullen elkaar aan en zijn vreselijk gemotiveerd. Een idee is goed als anderen het zien zitten, en dat blijkt zo te zijn. Hun plan past mooi in

de ontwikkeling van duurzaam telen, en ze krijgen nu begeleiding vanuit de ING Bank voor de finale van de internationale BiD Challenge.'

HUISJES BIJ ZEE

Nu zetten de studenten de eerste stappen in het realiseren van hun plannen. Van Beijnen vertrok daarvoor in oktober al naar de Filippijnen. Hij sprak er mensen van BiD-coach ING – handig voor een lening. Zijn twee vrienden volgden afgelopen maand. Ze blijven een half jaar. Batema: 'We wonen nu paradijselijk in twee kleine huisjes met een grote tuin vlakbij zee, op een kwartier van Puerto Princesa, en hebben brommertjes om over het eiland te crossen.' Ze maken de studiereis om meer te weten te komen over langoesten- en krabbenkwekerijen en de markt, en om contacten te leggen. Een microkrediet van tienduizend euro van het StOC gaf hen de kans om nu dingen te doen die nodig zijn om later South Sea Exclusive op te kunnen richten. Voor de kwekerij moeten ze bijvoorbeeld ongeveer een hectare grond kopen aan het strand. Vervolgens moeten ze een kantoor, kweekbassins en een lab laten bouwen. 'Een Zwitserse vriend van ons werkt aan een bouwplan', vertelt Van der Werf. Of het ze lukt om op het land langoesten van ei tot verkoopbaar exemplaar te kweken is nog wel de vraag. 'Op experimentele schaal is het mogelijk om met eitjes te beginnen, en we verwachten dat dit op termijn ook op commerciële schaal kan', zegt Batema. Prof. Johan Verreth, hoogleraar Aquacultuur en visserij, is minder optimistisch en noemt het drietal 'dapper'. 'Het is zeker interessant om deze beesten te kweken. In vaste zit de toekomst. Maar dit is technologisch behoorlijk risicant. De *spiny lobster* is nog een gadget voor onderzoeksinstituten. Er zijn al langoestenkwekerijen, dus ik wil niet zeggen dat het niet mogelijk is, maar het zal in de praktijk gaan neerkomen op jongbroed uit de natuur halen en vetmesten.'

De studenten willen de langoesten opkweken in bamboe kooien in zee – wat in praktijk al gebeurt. De mosselbanken eromheen willen ze gebruiken als voedselbron en voor filtering van de langoestenpoep uit het water. Verreth vindt deze combinatie met mosselen

'een grappig idee'. 'Ze hebben vast een zuiverende werking. Maar het grootste probleem naast poep zullen de voerresten zijn die in het water komen omdat langoesten moeizaam vreten. Het is misschien jeugdige overmoed, maar het plan boeit. Ze verdienen steun.' Naast de onmisbare starterslening van het StOC vroegen de studenten een lening van vijftigduizend euro van het Subsidieprogramma KennisExploitatie; en ze onderzoeken of ze volgend jaar het Technostarterlabel kunnen krijgen dat als onderpand geldt voor een banklening. Volgens hun businessplan is er in het eerste jaar een investering nodig van bijna 270 duizend euro. Natuurlijk steken de studenten er ook eigen geld in. Van der Werf: 'We hebben afgesproken ons hier minimaal vijf jaar, en eigenlijk de komende tien jaar, mee bezig te houden. Volgend jaar emigreren we naar de Filippijnen.' Eerst komen de vrienden in april nog terug naar Nederland om af te studeren. 'Het plan heeft afgelopen jaar een hogere vlucht genomen dan we eigenlijk van plan waren.'

STRAATKINDEREN

Een eerste plaats in de BiD Challenge zou mooi zijn voor het prijzengeld van twintigduizend euro, en voor contacten met mogelijke investeerders. Peter den Hond, in 2003 afgestudeerd in Wageningen, heeft in elk geval veel gehad aan de competitie. Samen met zijn vriendin Janneke Smeulders, ook alumna, won hij vorig jaar. Ze produceren nu in Peru met hun bedrijf Fairmail 'eerlijke' ansichtkaarten met foto's die Peruaanse straatkinderen en kinderen van vuilnisbelten maken. 'Via de BiD meldde zich dit jaar een aandeelhouder die nu voor een derde eigenaar is van Fairmail', vertelt Den Hond.

Smeulders en Den Hond hadden net als de drie aanstaande langoestenkwekers weinig zin om voor een baas te gaan werken. Ze wilden direct de resultaten van hun inspanningen zien. In Peru zetten ze onder de naam *Otra Cosa* achtereenvolgens een restaurant, een vrijwilligerscentrale en een reisbureau op, die ze ook weer verkochten. Zo werden vier alleenstaande moeders restauranteigenaar, wat hen anders nooit was gelukt. Het is hard werken, en dat zal het voor de drie studenten ook zijn, weet Van der Werf. 'Als de kwekerij er straks staat zal ik veel achter de computer zitten, maar wel met uitzicht op het strand.' Hoewel hij nog spreekt over onzekerheden in het plan ziet hij de onderneming wel lukken. 'Ter overbrugging kunnen we gewoon uit de natuur gaan opkweken, waarbij we tien procent weer uitzetten om de ecologische impact neutraal te houden.' Vervelen zal hij zich niet. Met zijn bijna twee meter wordt hij op straat snel gevraagd mee te basketballen – de nationale sport. 'Maar Filippino's zijn maar 1 meter 65, dus dat is niet erg eerlijk.'

Begin december wordt duidelijk hoeveel indruk South Sea Exclusive heeft gemaakt bij de jury van de BiD Challenge. Maar, denkt Van der Werf, wat de uitslag ook is: de eerste paal gaat in 2009 de grond in. <